

Č. j.: OŠK 95246/20 - SPIS 15128/2020/LZ

Třebíč, 25.01.2021

VYŘIZUJE: [REDAKCE]

TELEFON: [REDAKCE]

E-MAIL: [REDAKCE]

Závazné stanovisko k zamýšlené obnově kulturní památky – restaurování sousoší sv. Cyrila a Metoděje na Karlově náměstí (Vnitřní Město), pozemek pozemková parcela číslo 1463/1 v katastrálním území Třebíč, obec Třebíč, okres Třebíč, Kraj Vysočina, kulturní památky zapsané v Ústředním seznamu kulturních památek ČR pod číslem rejstříku 46852/7-3156

Účastníci řízení

Město Třebíč, Karlovo náměstí 104/55, Vnitřní Město, 674 01 Třebíč, IČ 00290629

Městský úřad Třebíč, odbor školství a kultury (dále jen „městský úřad“), jako věcně příslušný správní orgán podle § 29 odst. 2 písm. b) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o památkové péči“), a místně příslušný správní orgán podle § 11 odst. 1 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), na základě žádosti města Třebíče, Karlovo náměstí 104/55, Vnitřní Město, 674 01 Třebíč, IČ 00290629, ze dne 29.12.2020, doručené městskému úřadu téhož dne, ve věci zamýšlené obnovy kulturní památky – restaurování sousoší sv. Cyrila a Metoděje na Karlově náměstí (Vnitřní Město), obec Třebíč, okres Třebíč, Kraj Vysočina, kulturní památky zapsané v ÚSKP ČR pod číslem rejstříku 46852/7-3156, vydává podle § 14 odst. 1 zákona o památkové péči, po písemném vyjádření Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Telči (dále jen „odborná organizace“) č. j. NPÚ-372/103124/2020 ze dne 15.01.2021, a podle § 149 odst. 1 správního řádu toto **závazné stanovisko:**

Zamýšlená obnova kulturní památky – restaurování sousoší sv. Cyrila a Metoděje na Karlově náměstí (Vnitřní Město), pozemek pozemková parcela číslo 1463/1 v katastrálním území Třebíč, obec Třebíč, okres Třebíč, Kraj Vysočina, kulturní památky zapsané v Ústředním seznamu kulturních památek ČR pod číslem rejstříku 46852/7-3156, které je jejím vlastníkem navrhováno jako soubor odborných opatření specifikovaných v dokumentaci „Návrh na restaurování sousoší sv. Cyrila a Metoděje na Karlově náměstí v Třebíči“, zpracoval akademický sochař a restaurátor MgA. Jan Vodáček, Žižkova 458, 394 68 Žirovnice, je považováno z hlediska zájmů památkové péče za **přípustné za následujících podmínek:**

1. Vlastník památky oznámí předem termín zahájení prací městskému úřadu a odborné organizaci. V průběhu procesu restaurování vlastník památky po dohodě s restaurátorem bude svolávat kontrolní dny, na které budou přizváni zástupci městského úřadu a odborné organizace.
2. Ukončení akce proběhne v rámci komisionálního předávacího řízení za přítomnosti zástupce vlastníka památky, zástupce městského úřadu a zástupce odborné organizace a dodavatele prací (restaurátora).
3. Práce spojené s dalším průzkumem a vlastní realizací restaurátorského zásahu budou v jejich průběhu řádně dokumentovány.
4. Závěrečná restaurátorská zpráva bude obsahovat náležitosti dle § 10 odst. 4 vyhlášky č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon o památkové péči (dále jen „prováděcí vyhláška“). Zvláštní pozornost bude věnována pokynům pro další

ochranný režim sousoší z hlediska možnosti jeho dalšího zachování a prezentace ve veřejném prostoru.

5. Originální výtisk závěrečné restaurátorské zprávy bude k termínu závěrečného vyhodnocení, předání a převzetí prací předán zástupci odborné organizace.

Odůvodnění

Sousoší sv. Cyrila a Metoděje na Karlově náměstí (Vnitřní Město), pozemek pozemková parcela číslo 1463/1 v katastrálním území Třebíč, obec Třebíč, okres Třebíč, Kraj Vysočina, je kulturní památkou zapsanou v Ústředním seznamu kulturních památek ČR (dále také „**ÚSKP ČR**“) pod číslem rejstříku 46852/7-3156. Pozemek, na kterém se sousoší sv. Cyrila a Metoděje nachází, není součástí předmětné kulturní památky. Městský úřad disponuje kopií *Evidenční karty evidovaného majetku města Třebíče*, ze které vyplývá, že sousoší sv. Cyrila a Metoděje je evidováno jako majetek žadatele.

Dle ustanovení § 14 odst. 1 zákona o památkové péči zamýšlí-li vlastník kulturní památky provést údržbu, opravu, rekonstrukci, restaurování nebo jinou úpravu kulturní památky nebo jejího prostředí (dále též „obnova“), je povinen si předem vyžádat závazné stanovisko obecního úřadu obce s rozšířenou působností.

Žádost města Třebíče (dále též „žadatel“) o vydání závazného stanoviska k zamýšlenému restaurování předmětného sousoší obdržel městský úřad dne 29.12.2020. Jako příloha žádosti byl předložen dokument „Návrh na restaurování sousoší sv. Cyrila a Metoděje na Karlově náměstí v Třebíči“, jehož zpracovatelem je akademický sochař a restaurátor MgA. Jan Vodáček, Žižkova 458, 394 68 Žirovnice. Na obsah výše citovaného dokumentu je v textu žádosti výslovně odkázáno. Autor dokumentace je držitelem povolení Ministerstva kultury ČR k restaurování nepolychromovaných sochařských uměleckých děl z kamene, štuku a sádry. Dokumentace obsahuje základní identifikační údaje památky a její popis. Vstupní průzkum byl proveden vizuálně, jednotlivá zjištění týkající se stavu památky jsou v dokumentaci detailně popsána a na základě jejich vyhodnocení je předkládána koncepce restaurátorského zásahu s tím, že restaurátorský proces bude nutné realizovat jako komplexní soubor opatření směřujících k ošetření a záchraně hmotné podstaty památky.

Zamýšlené restaurování sousoší sv. Cyrila a Metoděje na Karlově náměstí (Vnitřní Město), bude mít dle názoru městského úřadu povahu údržby stavby, která je kulturní památkou. Městský úřad tedy v daném případě vydá závazné stanovisko dle § 44a) odst. 3 zákona o památkové péči a § 149 odst. 1 správního řádu jako úkon učiněný dotčeným orgánem pro řízení vedené stavebním úřadem.

Ve smyslu ustanovení § 14 odst. 6 zákona o památkové péči požádal městský úřad dne 29. 12.2020 odbornou organizaci o písemné vyjádření, které obdržel prostřednictvím datové schránky dne 19.01.2021. Odborná organizace se ve svém vyjádření č. j. NPÚ-372/103124/2020 ze dne 15.01.2021 zabývá základní charakteristikou předmětného sousoší, rekapituluje závěry týkající se příčin a míry jeho poškození. K současnému stavu poznání dotčených chráněných kulturně historických hodnot je ve vyjádření odborné organizace uvedeno následující:

„Sousoší dvou postav v nadživotní velikosti, zhotovené technikou sekání z jemnozrného pískovce nažloutlé barvy, provenience pravděpodobně Hořice, je vytvořeno ze dvou bloků spojených spárou v plintu. Světci jsou zpodobněni v tradičním ikonografickém zobrazení dvou postav biskupů v liturgickém oděvu, kdy postava sv. Cyrila drží v levé ruce namísto obvyklé biskupské berly se zatočeným koncem (symbolizující pastýřskou hůl), tzv. ferulu, tj. papežskou hůl, zakončenou křížem. Jeho pravá ruka je pozdvihnuta v žehnajícím gestu. Postava sv. Metoděje je mírně pootočena vlevo a v levé ruce přidržuje zavřenou knihu, na

kerou pravou rukou poukazuje. Tento světec stojí pravou nohou na hlavě d'ábla, proto má pokrčené koleno.

Sousoší je instalováno na monumentálním soklu ze žuly nažloutlého a šedého odstínu, pravděpodobně jde o lokalitu Mrákotín. Sokl, či podstavec, je horizontálně členěný římsou nahoře a pod střední částí s poli vystouplých zrcadel s ujmutými rohy, které nesou nápisy. Nalevo a napravo vždy v rozích jsou plochy ve střední části soklu ohraničeny pilastry. Nápisy obnovené při restaurování v roce 2005 jsou v duchu dobových tradic konce 19. století (1885) a velebí boha, oba světce, slovanský národ, město a vlast a také zmiňují výročí příchodu obou věrozvěstů a smrti sv. Metoděje, včetně uvedení datace pořízení pomníku. Jejich text je v celém rozsahu uvedený v předloženém restaurátorském zásahu. Sokl je ukončený rozšířenou základnou sestávající ze tří kamenných bloků a trojicí schodových stupňů, bez profilace po všech stranách základny. Rozměry objektu jsou dle údajů v předloženém materiálu: sousoší (v x š x h) 290 x 170 x 120 cm, sokl, včetně schodových stupňů: 428 x 480 x 416 cm.“

Při hodnocení obsahu žádosti, respektive předloženého záměru restaurování dospěla odborná organizace k následujícím závěrům:

*"Národní památkový ústav na základě prostudování předložených podkladů a znalosti situace konstatuje, že zamýšlené práce **budou v souladu se zájem ochrany výše uvedených kulturně historických hodnot za této připomínky:***

1. Veškeré restaurátorské práce, včetně úvodního průzkumu, budou provedeny oprávněnou osobou dle § 14 a, b památkového zákona, ve znění pozdějších předpisů, tedy například držitelem povolení MK ČR pro restaurování sochařských uměleckých děl z kamene (sousoší) a pro restaurování uměleckořemeslných děl z kamene (architektura soklu).

Vyjádření odborné organizace je také řádně zdůvodněno.

„Sousoší sv. Cyrila a Metoděje na Karlově náměstí v Třebíči je nemovitou kulturní památkou evidovanou v Ústředním seznamu kulturních památek ČR, proto je nutné postupovat dle obsahu platné legislativy ve smyslu zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

Její stav odpovídá časovému odstupu od posledního ošetření, vlivem delšího intervalu absence odborné konzervační péče, materiálovým složením a také působením povětrnostních vlivů lze tento stav označit za narušený a vyžadující odborný restaurátorský zásah. Provedením úkonů, navrhovaných v předloženém restaurátorském záměru dojde ke zlepšení prezentační kvality a prodloužení životnosti objektu, respektive k prodloužení intervalu do dalšího restaurování, za předpokladu následné údržby a pravidelné rekonzervace, která je vlastníkově, kterým je město Třebíč, doporučena.

Ad 1. *Kvalitu zásahu je možno zaručit výhradně při aplikaci speciálních znalostí a schopností, proto je zapotřebí práce realizovat restaurátorskými kapacitami. Požadavek na provádění prací odbornými restaurátorskými kapacitami plyne z výše uvedeného zákona, § 14a, b a souvisí s charakterem této části nemovité kulturní památky – jde o sousoší z pískovce na podstavci ze žuly, dílo umění a uměleckého řemesla doby vzniku (1885). Odborně provedená obnova na základě postupu uvedeného v předloženém restaurátorském záměru uchová a zvýší památkovou hodnotu této památky.“*

Závěr písemného vyjádření odborné organizace obsahuje upozornění na potřebu zajištění řádné dokumentace průběhu prací a dále požadavek na svolání kontrolních dnů a na ukončení akce formou komisionálního předávacího řízení za účasti zástupce vlastníka památky, zástupce orgánu státní památkové péče, zástupce NPÚ, ÚOP v Telči a dodavatele prací s tím, že uvedené požadavky a doporučení mají být zohledněny při formulování závazného stanoviska. Uvedená upozornění a požadavky odborná organizace ve svém vyjádření podrobněji uvádí a obhajuje.

Cit: „Do závazného stanoviska orgánu státní památkové péče považujeme za žádoucí uvést následující:

1. Práce budou v jejich průběhu řádně dokumentovány a v případě potřeby budou po dohodě s restaurátorem svolávány kontrolní dny, na něž budou přizváni zástupci orgánu a odborné organizace státní památkové péče. Vhodné a žádoucí je svolat nejméně vstupní, na kterém realizátor prací bude prezentovat výsledky dodatečného restaurátorského průzkumu v úvodu prací po zpřístupnění objektu z lešení a navrhne případné náhrady dožilého materiálu formou plomb (například ruka sv. Cyrila držící hůl) k odsouhlasení a také závěrečný kontrolní den spojený s komisionálním předávacím řízením, v případě potřeby svolávat také průběžné kontrolní dny pro dílčí konzultace dle aktuální situace.

Dokumentační povinnost plyne z platných zákonných norem, zejména z § 10 vyhlášky 66/1988 Sb., žádoucí je zcela průkazná dokumentace, kupříkladu dle Metodického listu NPÚ – „Struktura a náležitosti restaurátorských zpráv“, č. 4/2006. V rámci kontrolních dnů by měly být upřesněny a konzultovány detaily prací, které není možné v předstihu postihnout. Cílem konzultací bude nacházet nejvhodnější řešení respektující současné principy památkové péče. Z povahy věci plyne, že případné dílčí usměrnění - upřesnění, může být uplatněno pouze v přítomnosti dotčených stran. Kontrolní dny lze považovat za jeden ze základních mechanismů účinného dohledu všech složek státní památkové péče ve smyslu platné legislativy.

2. Ukončení akce proběhne v rámci komisionálního předávacího řízení za přítomnosti zástupce vlastníka památky, zástupce orgánu státní památkové péče, zástupce NPÚ, ÚOP v Telči a dodavatele prací. V rámci předávacího řízení bude zástupci vlastníka a NPÚ, ÚOP v Telči odevzdán originál závěrečné dokumentace. Doporučujeme, aby tato dokumentace byla vypracována například podle Metodického listu NPÚ „Struktura a náležitosti restaurátorských zpráv“, č. 4/2006, č. j. NPÚ 302/6662/2006 a aby povinnost odevzdat po 1 paré dokumentace odborné organizaci památkové péče (NPÚ) a vlastníkoví, resp. správci, byla jednou z podmínek realizace v ZS orgánu státní památkové péče. Součástí zprávy má být kvalitní fotodokumentace, zhotovená na fotografický papír, digitální verzi dokumentace navíc vítáme, není však podmínkou. Požadavek na komisionální předávací řízení plyne z potřeby zjištění, zda byly práce ukončeny ve smyslu platného závazného stanoviska (rozhodnutí). Vzhledem ke skutečnosti, že přijímajícím je vesměs laická osoba, je žádoucí odborné posouzení, včetně doporučení k převzetí díla, či naopak upozornění na případné nedodělky a nedostatky. Toto posouzení může být též chápáno jako zvýšení právních jistot vlastníka. Přítomnost orgánu státní památkové péče je žádoucí, aby v případě sporů mohl být zajištěn další postup ve prospěch zachování hodnot kulturní památky. Požadavek na odevzdání závěrečné dokumentace vlastníkoví a zástupci odborné organizace státní památkové péče má oporu v odst. 9 § 14 výše uvedeného zákona. Další doporučení vycházejí z praxe restaurování v rámci památkové péče. Je žádoucí, aby závěrečná zpráva byla zcela průkazná a měla náležitou vypovídací hodnotu, je totiž svou povahou historickým pramenem k památce (dílu) před zákrokem a sumarizuje provedené práce včetně záznamu použitých technologií. Vhodným vodítkem pro její zpracování je výše uvedený Metodický list NPÚ č. 4/2006.

Metodické podklady, literatura a ikonografie:

VÍTOVSKÝ, Jakub. Metodický list Národního památkového ústavu č. 4/2006, č. j. NPÚ 302/6662/2006.

Struktura a náležitosti restaurátorských zpráv. Památkové listy / 22 / 2006.“

Dostupné z: <<http://www.npu.cz>>.“

Městský úřad dospěl na základě posouzení předloženého restaurátorského záměru, obsahu písemného vyjádření odborné organizace a vlastního správního uvážení k následujícím závěrům. Předložená dokumentace je zpracována na úrovni záměru restaurování, dostatečným způsobem definuje navrhované technické a technologické postupy. Předmětné sousoší sv. Cyrila a Metoděje má znaky sochařského uměleckého díla z kamene

(vytvořeného technikou sekání z pískovce). Soklová architektura ze žuly má charakter uměleckořemeslné práce z kamene.

Zamýšlená obnova památky tedy bude mít ve smyslu § 10 odst. 1 prováděcí vyhlášky povahu restaurování a smí být v souladu s platnou legislativní úpravou obsaženou v ustanovení § 14 odst. 8 zákona o památkové péči provedena pouze oprávněnou fyzickou osobou, která je držitelem povolení Ministerstva kultury ČR pro restaurování nepolychromovaných sochařských uměleckých děl z kamene, obnovu podstavce smí provést rovněž držitel povolení pro restaurování nepolychromovaných nefigurálních uměleckořemeslných děl z kamene. Městský úřad na tomto místě upozorňuje vlastníka kulturní památky na uvedenou zákonnou povinnost a pro úplnost uvádí, že autor záměru restaurování je v daném případě osobou oprávněnou k provedení komplexního restaurátorského zásahu. Pozitivně městský úřad hodnotí zpracování uceleného restaurátorského záměru obnovy figur obou věrozvěstů i soklové architektury.

Dle ustanovení § 32 odst. 2) písm. f) a g) zákona o památkové péči odborná organizace poskytuje bezplatnou odbornou pomoc vlastníkům kulturních památek při zajišťování péče o kulturní památky a zabezpečuje odborný dohled nad prováděním komplexní péče o kulturní památky. Městský úřad ve smyslu ustanovení § 29 odst. 2) písm. g) zákona o památkové péči vykonává dozor při obnově kulturních památek. Na základě výše uvedených zmocňovacích ustanovení zákona o památkové péči mají odborná i výkonná složka státní památkové péče umožněn aktivní vstup do procesu restaurátorské obnovy památky, to však pouze k účelu a v rozsahu vymezeném zákonem o památkové péči. Podmínky 1. a 2. městský úřad tedy stanovil za účelem organizačního zajištění výkonu odborného dohledu ze strany odborné organizace a dozoru ze strany městského úřadu.

Podmínka 3. se týká požadavku zajištění řádné dokumentace průběhu restaurátorských prací, a vyplývá z ustanovení § 10 odst. 3 písm. b) prováděcí vyhlášky s tím, že provedení doplňujícího restaurátorského průzkumu v úvodní fázi restaurátorského zásahu a průběžná fotodokumentace je deklarováno v předloženém (výše citovaném) záměru restaurování.

Podmínka 4. vyplývá z ustanovení § 14 odst. 9 zákona o památkové péči a § 10 odst. 3 písm. c) prováděcí vyhlášky s tím, že obsahové náležitosti závěrečné restaurátorské zprávy jsou závazně stanoveny v § 10 odst. 4 prováděcí vyhlášky. V daném případě klade městský úřad zvýšený důraz na nutnost zpracování pokynů pro další ochranný režim sousoší navazující na ukončený proces restaurování, přičemž pro tento požadavek nachází oporu ve výše citovaném ustanovení § 10 odst. 4 písm. e) prováděcí vyhlášky. Odborná organizace požaduje odevzdání originálu závěrečné restaurátorské zprávy, a to k termínu závěrečného vyhodnocení, předání a převzetí prací. Ve smyslu ustanovení § 14 odst. 9 zákona o památkové péči zapracoval městský úřad tento požadavek do podmínky uvedené pod bodem 5. ve výroku tohoto rozhodnutí.

Účastníkům řízení byla v souladu s § 36 odst. 3 správního řádu před vydáním závazného stanoviska v předmětné věci dána možnost vyjádřit se k podkladům závazného stanoviska, a to prostřednictvím výzvy č. j. OŠK 5640/21 - SPIS 15128/2020/LZ ze dne 20.01.2021. Téhož dne se do kanceláře městského úřadu dostavila Bc. Jarmila Zimková, vedoucí odboru školství a kultury Městského úřadu Třebíč a do protokolu výslovně uvedla, že se podrobně seznámila s obsahem spisu č. j. OŠK 15128/2020/LZ a s obsahem písemného vyjádření odborné organizace. *Obsahu písemného vyjádření odborné organizace rozumí a nemá žádné další připomínky a žádá o vydání závazného stanoviska v co nejkratším termínu.*

Městský úřad dospěl k závěru, že zájem města Třebíče na provedení restaurování sousoší sv. Cyrila a Metoděje na Karlově náměstí (Vnitřní Město) v Třebíči, není v rozporu se zájmy památkové péče. Městský úřad tedy označil zamýšlenou obnovu předmětné kulturní

památky za přípustnou a pro další přípravu a vlastní realizaci prací stanovil podmínky uvedené pod body 1. - 5. ve výroku závazného stanoviska.

Odborná organizace nepožádala městský úřad o projednání návrhu závazného stanoviska před ukončením řízení ve smyslu § 14 odst. 6 zákona o památkové péči.

Poučení o odvolání

Proti tomuto závaznému stanovisku **nelze** v souladu s ustanovením § 149 odst. 1 správního řádu **podat samostatné odvolání**, neboť tento úkon není samostatným rozhodnutím. Pokud toto závazné stanovisko znemožňuje vyhovět výše uvedené žádosti, příslušný stavební úřad v souladu s ustanovením § 149 odst. 6 správního řádu nebude provádět další dokazování a žádost zamítne. **Až proti rozhodnutí příslušného stavebního úřadu je možné podat odvolání**, které umožní, aby bylo v souladu s ustanovením § 149 odst. 7 správního řádu přezkoumáno toto závazné stanovisko.

Otisk úředního razítka

Mgr. Lenka Zahradková v. r.
úředník na úseku státní památkové péče

Rozdělovník

Účastníci řízení

Město Třebíč, Karlovo náměstí 104/55, Vnitřní Město, 674 01 Třebíč
za které činí úkony

Bc. Jarmila Zimková, vedoucí odboru školství a kultury Městského úřadu Třebíč, Karlovo náměstí 104/55, Vnitřní Město, 674 01 Třebíč

Na vědomí

Městský úřad Třebíč, odbor výstavby, Karlovo náměstí 104/55, Vnitřní Město, 674 01 Třebíč

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Telči, Hradecká 6, 588 56 Telč
IDS: PO_OVM, 2cy8h6t

Digitálně podepsal Mgr. Lenka
Zahradková
Datum: 25.01.2021 15:03:18 +01:00